

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Monstri acceptio, & exempla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

hæc Agathonia cantio, quæ sola argumenti suavitate permulceat; sed vtiliter iucundam disputationem propinabit.

II.

Monstrum autem Grammaticis, quòd aliquid significando monstret, dictum, etsi aliqui inter animantia, siue homines, siue bruta, *Portentum* verò in rebus inanimatis duntaxat aiunt reperiri; parum tamen refert, de vtris id nomen vsurpes. Potest enim æquè aliquid in cælo, elementis, lapidibus aut metallis monstrari, ac in hominibus aut brutis portendi. Est igitur *Monstrum* vniuersim aliquid prater naturam editum, aut procreatum: vel, vt in scholis loquuntur, est effectum naturæ, qui deuiat à recta consuetudine, secundum speciem, dispositione. Itaque quò magis deuiat, magis est monstrum; & prodigij mensura, est erroris magnitudo. Sic

Iuuenal. Satyr. 2.

Scilicet horreres, maioraq; monstra putares,
Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum.

Herodot. l. 1.

Sic monstrum dictum est, quando Meles Sardium rex sustulit ex pellice leonem, homo illius parens, qui filius esse non potuit. Quamuis enim neque vitulus alioqui, neque agnus, neque leo est *monstrum*, si primum vacca, alterum ovis, tertium leæna pariat; partus tamen isti, quando à progenitoribus suis in totum discrepant, in totum sunt *monstra*, quia in totum deuiant à recta consuetudine, secundum speciem, dispositione. Ne autem in naturæ historia, Poëtica duntaxat autoritate, aut exemplo confictio niti videamur, testantur fide digni scriptores, aliquid simile euenisse. Nam ex muliere vitulum natum affirmat Isidorus. Idem affirmant alij factum apud Iudeos. Fertur enim, paulo ante Hierosolymitanæ ciuitatis euersionem, bos agnum, pro maximo vtrique monstro habitum, peperisse. Quanquam autem res ita se habeat, vulgò tamen magis *monstra* esse putantur, quæ non in totum, sed in partibus solùm diuersarum naturarum mixturâ à specie deerrant, vt puer capite aricino, vitulus humano, ovis bubulo, equus asinino, nati, teste Aristotele; & Arimaspi, qui, ritu Cyclopi Homerici, vnum oculum in fronte gerunt; itemque qui sine ceruicibus oculos habent in humeris, vt recenset Gellius; & qui caninis capitibus, pro humana voce, latratum edunt: aut qui magis sunt vari-

Isidor. lib. 11.
Origin. Nipheph. l. 3. c. 4.
hist. Eccl. & Ioseph. lib. 7.
de bell. Iud. cap. 12.

Aristot. lib. 4.
de generat. animal. c. 3.
A. Gellius noct. Artic. lib. 9. cap. 4.
Vide & Plin.

gati

gati, vt cùm regnante, apud Gallos Ludouico duodecimo, & sedente in pontificatu Iulio secundo, monstrum natum est, Rauennæ, habens cornu in capite, vtrinque alas, brachia nulla, pedem vnum, oculum in genu, vtrumque sexum, in medio pectore ypsilon, & crucis effigiem. Nimirum hæc talia oculo insueta, & in vno corpore diuersarum alioquin animarum organa, enormiora videntur, cùm tamen reipfa illa, quæ tota degenerant ab vno, vel vtroque genitore, plus errent, si cùm specie illorum, & origine sua comparentur. Similior quippe est homini partus, qui aliquid habet hominis, quàm qui nihil. Atque hæc quidem, quid sint *Monstra*, docent. Videndum nunc est etiam, an talia, & quàm varia, itemque quibus in rebus occurrant? Illis enim negatis, nequicquam diuinæ potestatis, bonitatis, & æquitatis in ijs iudicia indagaremus: at enucleatè perspectis, exclamare nobis libebit: *Quis similis tui in fortibus, Domine? quis similis tui, magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis faciens mirabilia?*

Reperiuntur itaque eiusmodi inconuerti naturæ effectus, in omni propemodum rerum genere, in elementis, in lapidibus, in metallis, in plantis, in bestijs, in hominibus, apud quos non natura tantum errat, sed sapius etiam mores, qui à ratione deuij haud immeritò & ipsi *monstrosi* appellantur: sicut & aliæ quædam res insolitæ & inconuertæ. Artes autem, etiam quando monstra producant, si scitè producant, non errant, sed id producant, quod volunt. Quare picti, aut sculpti Satyrisci, Trigelaphi, Hippocentauri, non tam monstra, quàm imagines monstrorum sunt appellandi. Quòd si quis, præter mentem suam, aut contra voluntatem, diabolum pingit, cùm Angelum formosum destinasset, is effectus, non arti, sed imperitiæ artis est attribuendus. Vnde, si ad mentem pingere volentis attendamus, monstra possunt dici, sed artificis veriùs, quàm artis. Naturæ autem monstra, quæ non sunt præter mentem summi Opificis, sed præter peculiaris duntaxat naturæ finem, in omnibus subinde elementis gigni, immò non tantum supra nos in aëre, qui in sacris & profanis libris *calum* appellatur, sed etiam in cælo ipso superiore con-

Kkkk 3 spici,

lib. 5. cap. 8.
lib. 7. cap. 2.
Isidor. lib. 11.
cap. 3.

Exod. 5. 11.

III.

Matth. 6. 26.
& 8. 20. & 12.
13. Plin lib. 2.
cap. 28.